

MATKALLA LUOKITTELUUN

Kalevan Nuorten ohjaajan opas kohti
kansantanssiluokittelua ja muita katselmuksia

Pekka Kinnunen
Kirsi Raetsaari
Elina Weckström

Tämä opas on tarkoitettu ensisijaisesti Kalevan Nuorten Liiton kansantanssiluokitteluun valmistautuville ryhmille ja ohjaajille.

Vaikka tässä materiaalissa puhutaankin Kalevan Nuorten kansantanssiluokittelusta, ovat sivuilla esiintyvät asiat sovellettavissa kaikkiin muihinkin arvioitaviin tanssitapahtumiin, kuten maakunnallisiin katselmuksiin tai luokitteluihin. Jotkin asiat viittaavat suoraan kansantanssiluokitteluun, mutta materiaalissa on paljon sellaista asiaa, mikä on sovellettavissa kaikkiin vastaaviin tapahtumiin.

Materiaalissa seurataan ryhmän ja ohjaajan polkua kohti kansantanssiluokittelua. Mukaan on otettu tärkeitä etappeja ja huomioon otettavia asioita matkan varrelta.

Mikä ihmeen kansantanssiluokittelu?

Kalevan Nuorten Liiton kansantanssiluokittelu on tilaisuus, jossa lasten ja nuorten kansantanssiryhmillä on mahdollisuus tulla esiintymään, näkemään toisten ryhmien esityksiä ja saamaan palautetta omasta esiintymisestään. Luokittelun tarkoituksena on aktivoida ryhmiä kehittämään esitystoimintaansa sekä antaa niille kehitystä tukevaa palautetta. Lasten ja nuorten kansantanssiluokitteluja on järjestetty vuodesta 1994 lähtien joka toinen vuosi, vuorovuosin aikuisten luokittelun kanssa.

Ryhmät tulevat luokitteluun joko maakunnallisen luokittelun tai katselmuksen kautta suositeltuina tai muulla tavalla piirijärjestön hyväksymänä.

Kalevan Nuorten kansantanssiluokittelussa ryhmät jaetaan ikä- ja sukupuolirakenteen mukaan kuuteen eri sarjaan; 10 vuotta ja nuoremmat, 13 vuotta ja nuoremmat sekä 16 vuotta ja nuoremmat, erikseen tyttö- ja sekaryhmät.

Jokainen ryhmä esittää ikäsarjasta riippuen 5 - 10 min kestävän esityksen, jonka tuomarit katsovat ja arvioivat. Tämän jälkeen tuomaristo antaa keskustelujensa perusteella sekä suullisen että kirjallisen palautteen ja sijoittaa ryhmät joko kulta-, hopea-, pronssi-, tai harrastussarjoihin. Suullinen palaute suunnataan ryhmille ja kirjallinen palaute on tarkoitettu ohjaajille. Edustustehtäviin valitaan pääsääntöisesti luokittelussa hyvin menestyneitä ryhmiä.

Luokitteluun osallistuessaan ohjaajat ja lapset pääsevät myös seuraamaan muiden ryhmien esityksiä ja saamaan sitä kautta ideoita ja uutta innostusta harrastukseensa. Monia kiinnostaa myös ryhmän suhteutus valtakunnalliseen tasoon, esiintymistilaisuus hienoine puitteineen kiinnostuneelle yleisölle sekä toiminnan tavoitteellisuus.

Luokittelusta peritään osallistumismaksu, jolla katetaan luokittelupaikan tiloista, tekniikasta ja muista järjestelyistä aiheutuneita kuluja. Tuomarit ovat alan ammattilaisia, jotka tekevät pitkiä päiviä. Heille kuuluu myös kohtuullinen korvaus tehdystä työstä, matkustamisesta ja majoittumisesta.

Kaikki luokittelukonsertit taltioidaan. Videot ovat erittäin hyvää materiaalia analysoitaessa omaa ja muiden esityksiä. Niistä ohjaajat voivat myös saada uusia näkemyksiä ja ideoita uusiin ohjelmakokonaisuuksiin. Luokitteluvideoita voi ostaa järjestäjältä tapahtuman jälkeen.

Luokittelu on prosessi

Luokittelu on tapahtuma. Se saa meidät monesti ajattelemaan koko luokittelukeikan yhtenä välietappina ryhmän esiintymiskalenterissa. Entäpä jos alkaisimmekin pitää luokittelua prosessina, jossa ryhmä oikeasti kehittää itseään? Silloin koko prosessi alkaa jo syksyllä, kun päätetään osallistua luokitteluun, eikä prosessi suinkaan pääty esiintymiseen. Tuomariston palautteen avulla ryhmä saa arvokkaita ulkopuolisia kommentteja kehityksensä suunnasta ja voi tehdä sitten ratkaisuja tulevaisuuttaan varten.

Luokitteluun voi suhtautua monella tavalla. Jokainen ryhmä lähtee sinne vähän eri tavoitteilla ja niin pitää ollakin. Oma suhtautumistaan luokitteluun on kuitenkin hyvä miettiä, koska kyseessä on valtava kehittymisen mahdollisuus. Valitettavasti tuon mahdollisuuden voi helposti hukata, jos jättää huomiotta joitakin prosessin vaiheita tai jos antaa homman vain tapahtua omalla painollaan. Lue siis seuraavasta, miten prosessia kannattaa käyttää hyväksi!

Luokitteluun osallistuminen vaatii ryhmältä aina myös rahallisen panoksen. Eikö siitä kannatakin ottaa kaikki irti?

Lue tästä kaksi erilaista näkökulmaa luokitteluun osallistumiselle!

Ritva Ichtertz, Parkano

"Luokitteluun mentiin, koska kerrankin pääsee esiintymään kunnon salissa, oikea näyttämö, hyvä äänentoisto, valot, hyvä yleisö.. On mukava seurata toisten ryhmien esityksiä, pienellä paikkakunnalla kun ollaan niin yksin. On haaste esiintyä asiantuntijayleisölle, joka yleensä myös on erittäin kannustava. Palaute tuomareilta on kiinnostava ja kun lapset/nuoret saavat muilta kuin ohjaajalta palautteen, se ehkä otetaan vastaan paremmin? Jos/kun tulos on hyvä tai peräti loistava, se nostaa ryhmähenkeä huikeasti. En halua, että luokittelut koetaan kilpailuna, arviohan on kulloisenkin tuomariston päätös. Kyllä luokitteluun valmistaudutaan kuten muihinkin esiintymisiin, harjoittelemalla hyvin." Ritva Ichtertz

Elina Weckström, Klaukkala

"Itselleni luokitteluihin osallistuminen on ollut tosi tärkeä osa ohjaamista. Olen osallistunut Jenkkareiden kanssa maakunnallisiin tai valtakunnallisiin luokitteluihin vuosittain. Luokittelu on alkuvaiheessa ollut minun juttuni eli olen hakenut niistä palautetta ja tukea omalle ohjaamiselleni.

Tanssijoille olen painottanut luokittelua yhtenä esityksenä muiden joukossa. Kilpailuksi he mieltävät sen itse joka tapauksessa, joten minä en ole halunnut sitä mitenkään korostaa. Vanhemmille olen kertonut luokittelun yleiset tavoitteet ja ryhmän omat tavoitteet. Vanhemmat ovat suhtautuneet luokitteluihin tosi asiallisesti eivätkä ole lietsoneet minkäänlaista kilpailuhenkeä tai vertailua ryhmien kesken. Vähitellen tanssijoiden kasvaessa he ovat ruvenneet asettamaan myös itse ryhmälle tavoitteita luokitteluihin.

Luokitteluesitykseen on aina valmistauduttu huolella. Luokittelut ovat motivoineet tanssijoita ahkeraan harjoitteluun ja luoneet ryhmälle tavoitteita. Oikealle konserttilavalle pääsy valtakunnallisissa luokitteluissa on ollut hyvä kokemus tanssijoille. Tuomariston palautteen olen lukenut itse huolella läpi ja omin sanoin kertonut sen tanssijoille ja vanhemmille. Tuomariston antaman luokituksen olen aina perustellut tanssijoille vaikkakin itse aina samaa mieltä olisi ollutkaan. Mielestäni on tärkeää, että tuomariston työtä kunnioitetaan ja arvostetaan mutta kuitenkin muistetaan, että jotkut asiat ovat subjektiivisia mielipiteitä. Meidän ohjaajien on suhtauduttava palautteeseen ja tuomaristoon asiallisesti ja kypsästi ja hyväksyttävä palaute, vaikka se olisikin tuottanut itselle pettymyksen. Positiivisen kokemuksen luominen luokittelusta on todella tärkeää.

Luokittelut ovat tosi hyvä juttu. Oman suorituksen lisäksi pääsee seuraamaan muiden samanikäisten esityksiä ja kokemaan hienoa me-henkeä, kun katsomossa ja lavalla on satoja saman harrastuksen taitajia. Suosittelen luokitteluja kaikille kansantanssi-ohjaajille ja -ryhmille, jotka haluavat kehittää omaa toimintaansa ja asettaa ryhmälle tavoitteita!" Elina Weckström

Luokittelu ei ole kilpailu

Ensimmäinen kysymys mietittäväksi on ehdottomasti 'miksi'. Miksi me lähdemme luokitteluun? Mitä sieltä haemme? Onko päätös vain ohjaajan haaveen toteuttamista vai koko ryhmän yhteinen juttu? Kokeneet ohjaajat tietävät jo, että ryhmä ei helposti sitoudu kaikkiin mahdollisiin ohjaajan ideoihin. Jos ryhmä ei itse ole kiinnostunut luokitteluun osallistumisesta, voi viime metreillä tulla ikäviä yllätyksiä. Tanssijoille voi tulla muita "tärkeämpiä" menoja tai harjoituksissa ei jakseta käydä.

Kun luokitteluun päätetään lähteä, ohjaajan on hyvä käydä ryhmänsä kanssa tarkasti läpi, millaista panosta se porukalta vaatii ja mitä päätökseen sitoutuminen käytännössä tarkoittaa. Ryhmän yhteisen päätöksen tekeminen ja siinä pysyminen on tosi kasvattavaa; siinä jokainen tanssija oppii sekä vastuuta omasta toiminnastaan että ryhmän muiden jäsenten huomioimista. Jos päätös osallistumisesta on yhteinen, harjoituksiin tulee lähdettyä jopa omasta jaksamisesta riippumatta, ihan vain sen takia, että muilla ryhmäläisillä ainakin olisi mahdollisuus päästä yhteiseen tavoitteeseen.

Ohjaajalla on tässä päätösvaiheessa hyvät mahdollisuudet myös opettaa ryhmäläisille tervettä ja tarpeellista itsearviointitaitoa. Yhdessä mietitään, millaisia asioita haluamme tämän lukuvuoden aikana oppia ja millaista palautetta oppimistamme asioista toivomme.

Jos tanssijat ovat tarpeeksi vanhoja, heidän kanssaan voi miettiä myös luokittelussa jaettavia tulostasoja (luokkia) ja arvioida, mille tasolle ryhmä saattaisi yltää. Tuloksen arvioinnissa on kuitenkin parasta pitää mielessä, että tanssi on tuomarilaji ja että tulokseen vaikuttaa väistämättä myös luokittelun yleinen taso. Ohjaajan pitääkin tuntea ryhmänsä todella hyvin, jotta tuloksen veikkaamiseen kannattaa edes lähteä! Jos lasten kanssa ei kaikkia arvioinnin realiteetteja käydä läpi, voi heillä jäädä luokittelussa saamansa tulos ymmärtämättä. Se taas on omiaan aiheuttamaan ihan turhaa pettymystä.

Lasten kanssa toimittaessa pitää aina muistaa vanhempien merkitys. He ovat tärkeä tuki ja apu lasten harrastamisessa ja vaikuttavat lasten sitoutumiseen monella tavalla. Siksi vanhempien kanssa on ihan yhtä tärkeää keskustella siitä, millä perusteilla ryhmä on päättänyt luokitteluun lähteä ja mitä sieltä haetaan. Aikuisten (ohjaajan ja vanhempien) ristiriitaiset viestit nimittäin aiheuttavat turhaa hämmennystä lapsissa. Joillekin kun on tosi vaikea ymmärtää, että luokittelu ei ole kilpailu. Tai jos onkin, kilpailua käydään vain omaa edellistä luokittelussa onnistumista vastaan – ei muita ryhmiä vastaan.

Luokitteluohjelman suunnittelu

Ohjelmakokonaisuus on ratkaiseva asia luokittelussa onnistumisen kannalta vaikka arvioinnin pääpaino onkin ryhmän tanssillisessa osaamisessa. Taitavakin ryhmä voi jäädä epäonnistuneen ohjelmakokonaisuuden takia tavoitteestaan ja vastaavasti tanssiteknisesti vähemmän osaava ryhmä voi yltyä hyväänkin tulokseen, jos ohjelmakokonaisuus on onnistunut.

Jotkut ohjaajat tekevät ohjelmakokonaisuuden itse alusta loppuun. Toiset teettävät muilla, jolloin itselle jää vain ohjaaminen. Sen lisäksi erilaisia välimuotoja löytyy koko joukko. Kaikissa tekemisen tavoissa on sekä hyvät että huonot puolensa. Niiden paremmuudesta on turha väitellä.

Olennaista on tuntea kunnolla ryhmä, jolle ohjelma suunnitellaan. Ikäryhmä sinällään ei vielä kerro kaikkea, vaan on tärkeää tuntea ryhmän vahvuudet ja heikkoudet sekä yksittäisten jäsenten erityisaidot. Näiden tosiseikkojen perusteella on ohjelmakokonaisuutta jo paljon helpompi lähteä suunnittelemaan.

Vaikka ohjelman tekisikin joku muu kuin ryhmän ohjaaja, on tärkeää, että ohjaaja on mukana suunnitteluprosessin aikana, koska ryhmän ohjaaja tuntee ryhmän taitotason ja erityispiirteet. Onnistumisen kannalta on myös ensiarvoisen tärkeää, että ryhmä ymmärtää ohjelman sisällön ja pitää ohjelmasta.

Luokitteluohjelman sisältö

Ohjelmakokonaisuuden lähtökohtana on aina jokin idea, minkä varaan se rakennetaan. Ideana voi olla jokin tarina tai teema. Ohjelma voi olla juonellinen kokonaisuus, tansseja joltakin alueelta tai se voi olla läpileikkaus ryhmän osaamisesta. Tärkeää on, että ryhmä pystyy näyttämään luokitteluohjelmassaan monipuolisesti tanssillista osaamistaan.

On äärimmäisen tärkeää, että luokitteluun harjoitettava ohjelmakokonaisuus on vaikeustasoltaan ryhmälle sopiva. Usein ryhmän ohjaaja ja vielä useammin ulkopuolinen koreografi tekee ryhmälle liian vaikean ohjelman. Jos kaikki huomio menee tekniseen ohjelmasta selviämiseen, ei kokonaisuus näytä hyvältä yleisöstä päin katsottuna. Liian helppo ohjelmakokonaisuus ei sitä vastoin tuo esille ryhmän osaamistasoa, vaikka esittäminen olisikin hallussa. Hyvä luokitteluohjelma onkin sopiva kompromissi: riittävää helppoutta, jotta huomiota riittää myös esittämiselle ja parityöskentelylle sekä sopivasti vaikeusastetta, jotta tuomareille ja yleisölle selviää, mikä on ryhmän osaamisen taso.

Ennen kuin ohjelmakokonaisuutta lähdetään suunnittelemaan, on todella tärkeää miettiä, mitä ryhmä osaa, mitä se kenties voisi ja haluaisi oppia sekä mitkä ovat ryhmän erityiset vahvuudet. Jos ryhmän jäsenillä on joitakin erityistaitoja, niitä kannattaa hyödyntää ohjelmassa. On kuitenkin muistettava, että tanssitekniikka on tärkein luokittelukriteeri. Ohjelmistovalinnalla vaikutetaan siihen, tuleeko ryhmän tanssitekniikka esille.

Koska ohjaajan päähuomio useimmiten kohdistuu ohjelman tekniseen suorittamiseen, monesti jää huomiotta se tosiasia, että aloitus ja lopetus ovat myös osa arvioitavaa ohjelmakokonaisuutta. Näyttämölle tuleminen ja sieltä poistuminen ovat asioita, jotka

katsojille jäävät mieleen. Aloitus ja lopetus onkin hyvä suunnitella samassa yhteydessä muun kokonaisuuden kanssa täydentämään ohjelman juontaa tai teemaa.

Luokitteluohjelman musiikki

Musiikin valinta on yksi olennainen osa luokitteluohjelman suunnittelua. Ihannetilanne on, että musiikista ja tanssiohjelmasta vastaavat henkilöt tekevät alusta asti yhteistyötä. Tällöin on oletettavaa, että ohjelmasta tulee musiikin ja tanssin muodostava kokonaisuus. Paitsi musiikki, niin myös soittajat on kytkettävä osaksi kokonaisuutta.

Jokaisella ohjaajalla on kuitenkin oma tapansa tehdä ohjelmia. Osa valitsee ensin musiikit, joihin sitten itse muokkaa tanssit. Toisella voi olla tanssit valmiina, niihin on sitten löydettävä sopiva musiikki. Tämä muokkaaminen on vielä kohtalaisen helppoa, jos on käytössä elävä musiikki. Silloin musiikki voidaan sovittaa sellaiseksi, että se tukee tanssia. Äänitteitä käytettäessä on aina tehtävä jonkinasteisia kompromisseja.

Joskus äänitteen käyttö on jopa parempi vaihtoehto kuin elävän musiikin käyttö. Jos tarjolla ei ole sellaisia soittajia, joiden soitto tukee tanssia, kannattaa mieluummin valita äänite. Pahimmillaan ammattitaidoton soitto voi pilata hyvin harjoittelun esityksen. Syynä voi olla joko soittajan tai soittajien heikko soitotaito tai että yhteistä harjoitteluaikaa on liian vähän. Taitavienkin soittajien tulee tietää oikeat tempot, sopivan mittaiset tauot, kappaleiden kestot ja kappaleiden liittämisen toisiinsa. Soittajien on myös osattava seurata tanssijoita.

Äänitteitä käytettäessä on kiinnitettävä huomiota moneen seikkaan. Äänitteiden täytyy tukea tanssia ja kappaleiden täytyy sopia toisiinsa sekä tyylin että soitinnusten suhteen. Pääperiaatteena luokittelussa on, että elävän musiikin käyttöä aina kannustetaan. Ei kannata ajatella, että oman ikäiset soittajat olisivat jotenkin huonompi vaihtoehto kuin aikuiset. Päinvastoin, jos soittajat ovat suunnilleen samanikäisiä kuin tanssijat, on se aina kokonaisuudelle eduksi.

Musiikki on taitavasti tehtynä keino saada tansseista irti paljon enemmän kuin pelkällä kappaleiden soittamisella peräkkäin. Sitä kuitenkin hyödynnetään vielä liian vähän. Varsinaisten soittajien lisäksi myös tanssijat voivat olla osa säästysryhmää käyttämällä esimerkiksi laulua ja loruja tai erilaisia rytmi- ja kehosoittimia. Kukaan ei myöskään ole kieltänyt käyttämästä soittajia näyttämöllä muutenkin kuin vain seisomassa nurkassa. Yksittäisiä soittajia voi aivan hyvin hyödyntää myös näyttämön muissa osissa.

Luokitteluohjelman puvustus

Tärkeä osa ohjelman vaikuttavuutta on tanssijoiden vaatetus. Ei ole samantekevää, missä asuissa ryhmä lavalla liikkuu! Huolellisesti suunnitellut puvut luovat samanaikaisille liikkeille katsojan silmissä yhtenäisen vaikutelman. Puvut voivat olla kaikilla täsmälleen samanlaiset tai niillä voi tuoda ohjelmaan vaihtelevuutta laittamalla esim. puolelle porukasta erilaiset vaatteet. Tärkeintä on jälleen, että sekä ohjaaja että ohjelman tekijä ovat yhdessä harkinneet pukuasian osaksi ohjelmakokonaisuutta.

On päivänselvää, että suurimmalla osalla esiintyvistä ryhmistä on jo olemassa esiintymisvaatteet, eikä niitä ole tarkoitus uusia luokittelua varten. Usein riittää, että tarkistetaan vanhojen esiintymisvaatteiden yhdenmukaisuus (samanmittaiset helmat, alushameet, samanlaiset sukat ja kengät, korujen käyttö, hiusten laitto yms.). Vanhoihin esiintymisasuihin voi myös aivan hyvin lisätä jotain ohjelmaan sopivaa.

Mikäli ryhmä esiintyy perinteisissä kansanomaisissa asuissa (tyttöjen feresit) tai kansallispuvuissa, on äärimmäisen tärkeää noudattaa ko. asuja koskevia pukeutumisohteita. Epävarmoissa tilanteissa ohjeet voi tarkistaa esim. kansallispuvuneuvostosta. Ohjeet on määritelty aina sukkia ja koruja myöten. Mitä vanhemmista tanssijoista on kyse, sitä tärkeämpää on myös tanssien perinnealueen ja puvustuksen vastaavuus. Feresi on karjalaisen naisen asu, joten feresissä tanssitut suomenruotsalaiset polskat näyttävät hassuilta, ellei kyseessä ole jotenkin ohjelmakokonaisuuden kannalta merkittävä vastakkainasettelu.

Luokittelun sääntöjen mukaan asu on oltava ohjelmaan soveltuva. Näin ollen feresin ja kansallispuvun lisäksi vaihtoehtoille on vain mielikuviutus rajoittavana tekijänä. Mikäli ryhmällä ei ole valmiiksi ohjelmaan sopivia asuja, voi niitä alkaa suunnitella täysin ohjelman ideasta lähtien pitäen kuitenkin mielessä sen alueen perinteen, jonne ohjelma sijoittuu.

Ilmaisu

Ohjaaja ei aina tule ajatelleeksi, kuinka tärkeä osa esitystä ilmaisu on. On luonnollista, että ryhmän ohjaaja keskittyy ohjelman osaamiseen ja tekniseen suoritukseen. Varsinkin harjoituksissa päähuomio on yleensä askelissa, kuvioissa ja tanssitekniikassa. Ilmaisu on kuitenkin katsojalle usein merkityksellisempi osa kokonaisuutta kuin tekninen taitavuus.

Ei ole ihan sama, millaisia tansseja ohjelmassa käytetään. Juonellisia kokonaisuuksia on huomattavasti helpompi esittää. Ilmaisu ei varsinkaan lasten ja nuorten ryhmillä tule itsestään, vaan sitä on harjoitettava. On hyvä käyttää reilusti aikaa oman ryhmän kanssa siihen, että ryhmäläiset ymmärtävät, mistä kokonaisuudessa on kyse ja mitä pitäisi ilmaista. Jos halutaan mennä vielä askeleen verran pidemmälle, voi jokaiselle etsiä jonkin roolin. Roolin kautta ilmaiseminen on yleensä helpompaa.

Joskus ohjaaja voi kokea, että omat taidot eivät oikein riitä ilmaisutaitojen opettamiseen. Silloin voi vaikka käyttää ulkopuolista ohjaajaa. Mutta toisaalta, mitä pienemmistä lapsista on kysymys, sitä parempi ilmaisun opettaja on oma ohjaaja, joka tuntee lapset parhaiten. Kannattaa kuitenkin muistaa, että loistava ilmaisutaito ei ole luokitteluun osallistumisen edellytys; kysymys on siitä, että ohjelma esitetään, eikä vain tanssita läpi.

Toimintavuoden suunnittelu tähtäimenä luokittelu

1. Kun päätös luokitteluun osallistumisesta on tehty heti toimintavuoden alussa, on ohjelman oltava tiedossa mahdollisimman pian sen jälkeen. Jollei ohjelma ole kokonaan valmis, pitää vähintäänkin tietää millaisista osista se koostuu, jotta harjoittelu voidaan suunnitella.
2. Ohjaaja miettii tarkkaan, mitä ryhmä jo osaa, mitä taitoja pitää parantaa ja mitä uutta on opeteltava aivan alusta alkaen. Kun ohjaaja tuntee ryhmänsä, hän osaa arvioida myös kuinka paljon aikaa kunkin asian oppiminen tai harjoittelu ryhmältä vie.
3. Seuraavaksi suunnitellaan ohjelman harjoittelu koko toimintavuoden ajalle siten, että se on valmiina hyvissä ajoin ennen kuin sitä tarvitaan. Useat ryhmät osallistuvat esim. maakunnalliseen katselmukseen, joka järjestetään jo huhtikuussa. Tässä suunnittelussa on huomioitava:
 - oman ryhmän rytmi, oppimisen nopeus ja harjoitteluhalukkuus (halutaanko esim. pitää ylimääräisiä viikonloppuharjoituksia vai onko tanssijoilla muita harrastuksia sen verran, että omien viikkoharjoitusten on riitettävä),
 - muut vuoden aikana olevat esiintymiset (esim. voisiko jotain osia ohjelmasta jo esittää aikaisemmin) ja
 - ryhmän muu toiminta (esim. tarvitaanko harjoitusaikaa muuhunkin kuin tämän ohjelman harjoitteluun).
4. Näin saadaan selville välietapit, jotka ryhmä saavuttaa tiettyihin ajankohtiin mennessä: esim. sottiisin askel osataan ennen joululomaa ja sottiisitanssi opetellaan tammikuussa. Välietappien avulla suunnitelmassa pysymistä voi tarkistaa koko vuoden ajan ja suunnitelmaa voi sitten muuttaa tarvittaessa.

Harjoitteluvaihe

Jos ohjelma on ryhmälle mielekäs ja kiinnostava, harjoittelu sujuu kuin leikiten. Sehän on juuri sitä, mitä varten tanssijat yleensä ovat harrastuksensa valinneet! Ohjaajan onkin tarkkailtava koko ajan, onko ohjelma ryhmälle sopiva. Onko materiaalia ehkä liikaa? Ovatko tarvittavat taidot liian helppoja tai vaikeita? Pysyykö harjoittelumotivaatio hyvänä?

Jos näyttää siltä, että harjoittelu ei etene suunnitellusti ja aika tai motivaatio uhkaa loppua kesken, on tartuttava rohkeasti härkää sarvista ja muutettava ohjelmaa ja / tai harjoittelusuunnitelmaa. Lasten kanssa voi aivan hyvin keskustella asiasta ennen ratkaisevia päätöksiä, mutta ohjaajan pitäisi aina muistaa, että koko toiminnan tavoitteena on oltava lasten viihtyminen. Hampaat irvessä harjoiteltu ohjelma ei jää mukavana muistona lapsen mieleen.

Harjoittelua on myös se, että ohjelmaa esitetään ennen varsinaista koitosta. Silloin lapset saavat tärkeää esiintymisvarmuutta ja turha jännittäminen vähenee. Kokenut tuomaristo kyllä huomaa lavalla olijojen elekielestä, kuinka hyvin ohjelma osataan ja mitä siitä tykätään.

Harjoituskerroista ehkä tärkein on kuitenkin se viimeinen katsaus ennen esiintymistä, viimeistelyharjoitus. Jos sitä ei suunnittele tarkkaan, on hyvät mahdollisuudet hukata koko vuoden työ tai ainakin suuri osa siitä. Kannattaa miettiä tarkkaan ainakin nämä:

- milloin on meidän ryhmälle paras aika harjoitella viimeisen kerran (esityspäivää ennen vai samana päivänä),
- mitä harjoituksessa enää kannattaa käydä läpi, mihin oikeasti siinä voi enää vaikuttaa sekä
- millä saadaan luotua tanssijoihin uskoa osaamisestaan ja hyvästä suoriutumisesta sekä näyttämään tanssimisen ilo jännittävässäkin tilanteessa.

Käytännön järjestelyt

1. Ensimmäiseksi varmistetaan, että ryhmällä on osallistumisoikeus tapahtumaan. Sen saa selville omasta piirijärjestöstä.
2. Ilmoittautumislomakkeet täytetään huolellisesti ja lähetetään määräpäivään mennessä.
3. Ennakkotehtävät tehdään huolella määräpäivään mennessä. On hyvä muistaa, että niiden välityksellä tuomaristo saa jo ensivaikutelman ryhmästä. Millaisen kuvan haluatte ryhmästä siis antaa?
4. Suunnitellaan ja järjestetään
 - matkustaminen,
 - ruokailut ja majoitus (jos niitä tarvitaan),
 - huoltajien tarve ja ketkä pääsevät mukaan,
 - kuka hoitaa varaukset ja maksut sekä miten ne katetaan (kerätäänkö ehkä ryhmäläisiltä jotain, osallistuuko oma seura jne.).Suunnittelussa pitää huomioida se, että tanssijoiden lisäksi ruokaa ja kyydin tarvitsevat myös ohjaaja, huoltajat ja mahdollisesti soittajatkin.
5. Keskustellaan vanhempien kanssa, mitkä ovat huoltajien tehtävät ja mitä heiltä odotetaan (kannattaa myös pitää mielessä, mitä he osaavat, esim. letittämistaito ei ole itsestäänselvyys...).
6. Otetaan selvää, milloin palautetilaisuus pidetään ja varmistetaan, että ryhmällä on mahdollisuus osallistua siihen. Suullinen palaute on erityisesti tarkoitettu lapsille!
7. Mietitään, miten palaute käsitellään jälkeinpäin ryhmän kanssa. Jos kotimatkan jälkeen alkaa pitkä kesäloma, kannattaa palautteesta keskustelulle järjestää aikaa kun asiat ovat vielä tuoreessa muistissa.

Luokittelun tuomaristo

Luokittelu ei olisi luokittelu ilman tuomaristoa. Tuomareilla on tapahtumassa iso ja vastuullinen rooli. He ovat myös tietoisia omasta vastuustaan. Tehtävä ei ole ollenkaan niin helppo, kuin äkkiä saattaisi ajatella. Kaikki mitä tuomarit sanovat on sanottava niin, että väärinkäsityksiä ei pääsisi syntymään. Sanat on valittava niin, että palaute on rohkaisevaa ja kritiikkikin kannustavaa sekä rakentavaa.

Kuka sitten voi toimia luokittelussa tuomarina? Tuomariksi kelpaa henkilö, jolla on kokemusta lasten ja nuorten kanssa toimimisesta sekä hyvät palautteenantotaidot. Se ei kuitenkaan vielä yksin riitä, vaan tuomarilla on oltava tanssijan/tanssinopettajan koulutus tai pitkä ura kansantanssin parissa. Yksi tärkeä kriteeri on lisäksi, että tuomarilla ei saa olla läheisiä sidoksia mihinkään arvioimaansa ryhmään.

Ilmoittautumisen yhteydessä ryhmät palauttavat ennakkotehtävän, josta selviää ryhmän työskentelyn tapa ja tavoitteellisuus. Ryhmästä saatavan taustatiedon tarkoituksena on auttaa tuomaristoa arvioinnin laatimisessa. Tämän tiedon avulla tuomaristo pystyy antamaan palautetta ryhmän omat lähtökohdat huomioiden eikä vain suhteessa muihin ryhmiin.

Vuoden 2010 kansantanssiluokittelun ilmoittautumislomakkeen yhteydessä olevassa lomakkeessa kysytään, kuinka kauan ryhmän jäsenet ovat keskimäärin tanssineet sekä kuinka monta kertaa ja kuinka monta tuntia viikossa ryhmä harjoittelee. Lomakkeessa kysytään myös esiintymisten ja luokitteluosallistumisten lukumäärää.

Siinä, missä edellä mainitut tiedot ovat tarpeellista taustatietoa ryhmästä, kolme viimeistä tehtävää kertovat tuomareille ryhmän työskentelytavoista ja toiminnan tavoitteellisuudesta:

1. Ryhmän toiminnan kolme tärkeintä tavoitetta ovat:
2. Ryhmän tavoitteena vuoden 2010 luokittelussa on:
3. Lyhyt kuvaus vuoden 2010 luokitteluohjelmasta ja sen harjoitteluprosessista:

Tuomaristo kiinnittää huomiota kaikkiin säännöissä mainittuihin asioihin. Pääpaino on kuitenkin teknisessä osaamisessa eli tanssitaideossa. Esitys on aina kokonaisuus, mutta jos perustanssitaito ei ole hallussa, se heijastuu kaikille muillekin osa-alueille.

ARVIOINTIPERUSTEITA

1. TANSSITAITO:

Tekninen suoritus: askeleiden hallinta, rytmisyys, vartalon hallinta ja tanssitaito, laulun ja tanssin yhteistoiminta, ohjelmaan kuuluvien tanssien hallinta

Esiintymistaito: luontevuus, keskittyneisyys, kontaktit ryhmässä ja yleisöön, juonen ja tunnelman välittyminen yleisölle

2. OHJELMAKOKONAISUUS

Ohjelmakokonaisuus: soveltuvuus ikäryhmälle, lasten oman persoonallisuuden korostaminen, vaihtelevuus ja mielenkiintoisuus, monipuolisuus, kuviointi, tilankäyttö, siirtymiset, omintakeisuus, uudet oivallukset, juonellisuus, eri perinnealueiden erottaminen.

Puvustus ja rekvisiitta: tarkoituksenmukaisuus, soveltuvuus ohjelmakokonaisuuteen

3. MUSIIKKI

Musiikin tanssittavuus ja soveltuvuus esitykseen

Mikäli esityksessä käytetään elävää musiikkia: yksittäisen soittajan soittotaito, yhteismusisointi, sovitukset, muusikoiden yhteistyö keskenään, muusikoiden yhteistyö tanssijoiden kanssa

Mikäli käytetään äänitettä: tyylin ja sovituksen soveltuvuus tanssiesitykseen, eri kappaleiden / laulujen soveltuvuus keskenään, äänitteen laatu

Laulu: laulun käyttö esityksessä, äänenmuodostus

Olipa ohjelmakokonaisuus millainen tahansa, on tärkeää, että se osataan kunnolla ja sen esittäminen on ryhmälle mieleistä. Tuomarin harjaantunut silmä näkee jo tanssijoiden olemuksesta, jos ohjelma on liian vaikea tai sitä ei ole harjoiteltu riittävästi, puhumattakaan siitä, että joitakin askeleita ei osata tai vuorot unohtuvat. Jos ohjelma taas on liian helppo, tanssijoiden todellinen taitotaso ei välity tuomaristolle.

Ohjelmakokonaisuuden rakenne ei sinällään vaikuta arviointiin ratkaisevasti, mutta sen toimivuus näkyy siinä, miten ryhmä esittää sen. Jos ryhmä on ymmärtänyt ja sisäistänyt ohjelman, näkyy se esiintymisessä todella selvästi.

Kansantanssiluokittelu on arvostelulaji, jossa ei mitata senttejä tai sekunteja. Tämän vuoksi arvostelussa on aina ripaus subjektiivisuutta, vaikka tuomaristo pyrkiikin aina täysin puolueettomaan arviointiin. Jokainen tuomari on yksilö ja jokainen kiinnittää järjestäjän ohjeistuksesta huolimatta hieman eri asioihin huomiota. Jollekin tekninen taitavuus on kaikki kaikessa, toinen taas on sitä mieltä, että hyvä esiintymistaito on tärkeintä. Tästä johtuen ryhmän arviointi eri katselmuksissa saattaa poiketa jonkin verran toisistaan. Tämä kannattaa kuitenkin ottaa myönteisesti niin, että silloin saadaan laajempi näkemys kokonaisuudesta. Absoluuttisia totuuksia ei arvostelulajeissa ole olemassakaan.

On muistettava, että tuomaristo on se, joka antaa arvioinnin. Sihteerin tehtävänä on kirjata ylös tuomariston keskustelun perusteella ne asiat, mitkä tuomarit nostavat esille. Sihteeriiä eivät koske samat jääviyssäännöt kuin tuomareita. Kuka tahansa ei kuitenkaan voi toimia sihteerinä. Sihteerin on tunnettava ala erittäin hyvin, jotta hän ymmärtää tuomariston kommentit oikein ja osaa kirjoittaa arvioinnin ymmärrettävästi ja niin, että väärinkäsityksiä ei pääse tulemaan.

Lapsiraati

Lapsiraati koostuu kolmesta 8-16 –vuotiaasta lapsesta, jotka seuraavat luokittelukonserttien esitykset ja antavat näkemästään ja kokemastaan tanhutossupalautteen heti esityksen jälkeen joko heiluttamalla yhtä tossua osoittamaan hienoa suoritusta, kahta tossua osoittamaan upeaa suoritusta tai taputtamalla tossuja vastakkain loistokkaan suorituksen merkiksi. Tuomariston sihteeri kirjaa lapsiraadin tanhutossupalautteet ylös. Lapsiraati valitsee myös omat suosikkinsa esiintymään luokittelujen huipentumaan eli Priimatiimaan.

Luokittelupäivä

Luokittelupäivänä kaikilla on sen verran perhosiä vatsassa, että moni tärkeä asia saattaa ihan inhimillisistä syistä unohtua. Kun ryhmän kanssa on liikkeellä, on myös taivahan tosi, että kaikenlaisiin sattumuksiin saa varautua. Siksi päivän kulku on hyvä suunnitella tarkkaan.

- Puvustus ja tanssijan ulkoasu on suunniteltu varmasti jo etukäteen, mutta nyt on mietittävä, miten kaikki hoituu luokittelupäivän aikana. Tarvitseeko pukuja silittää? Kuka letittää ja missä välissä? Meikataanko ja miten paljon? Tarvitaanko rekvisiittaa ja kuka sen huolehtii esiintymispaikalle?
- Yleensä luokittelukonsertit juonnetaan, eivätkä juontajat välttämättä tunne kaikkia ryhmiä. Juontaja toimii sen tiedon varassa, mitä ohjaaja on ilmoittautumislomakkeeseen kirjoittanut. Usein juontaja haluaakin keskustella ryhmän ohjaajan kanssa harjoituksen yhteydessä. Hänellekin kannattaa varata siis muutama minuutti.
- Lavaharjoituksessa on tiukka minuuttiaikataulu, jota noudatetaan pilkuntarkasti. Siksi lavalle annettuun harjoitusaikaan kannattaa suhtautua vakavasti jo ennakkoon ja miettiä tarkkaan, mitä siellä on tarpeen ehtiä tekemään. Onhan ryhmä varmasti tarpeeksi ajoissa paikalla?
- Musiikin järjestelyt vaativat myös osansa. Jos musiikki tulee levyiltä, on tallenne käytävä kokeilemassa. Toisaalta on hyvä varautua varasuunnitelmalla, jos esim. kone ei soitaakaan poltettua cd-levyä. Jos mukana on oikea bändi, on järjestettävä soittajien asiat: missä soittimet säilytetään, onko tuoleja ja mikrofoneja tarpeeksi ja kuka näistä kaikista huolehtii, kun jännittää ja on kiire.
- Aikataulut ja suunnitelmat pitää muistaa tiedottaa tanssijoiden lisäksi huoltajille ja soittajille. Oman mausteensa suunnitteluun tuo, jos soittajia tai huoltajia on kiinni myös toisten ryhmien esityksissä. Silloin aikatauluja on suunniteltava jo hyvissä ajoin yhteistyössä.

Kun kaikki on huolellisesti mietitty etukäteen, ohjaaja takaa tanssijoille rauhan keskittyä esitykseen. Jos lapset ovat pieniä ja / tai kokemattomia, ohjaajan on hyvä huolehtia, että esitykseen todella rauhoitutaan ja keskitytään. Kannattaa myös yhdessä sopia muiden esitysten seuraamisesta, koska se jos mikä on tosi opettavaista! Oman palautteen rinnalla myös toisten esitysten seuraamisesta on paljon hyötyä.

Kun esitys on sitten kunnialla ohi, on kiitosten ja välittömän palautteen aika. Hetki on hyvin herkkä, koska tanssijoiden jännitys ja keskittyminen laukeaa ja heistä saattaa tuntua, että koko vuoden kova työ on nyt takana. Ohjaajan kannattaa ehdottomasti huolehtia, että ryhmän kanssa koetaan tuo jälkitilanne yhdessä ja ettei kenenkään tarvitse yksin miettiä, miten se keikka nyt menikään. Sekä onnistumiset että mokat jaetaan koko ryhmän kesken. Kansantanssiesityksen onnistuminen ei ole riippuvainen yhdestä loistosuorituksesta tai yhdestä epäonnistumisesta. Kansantanssi on joukkuelaji.

Luokittelussa yleisönä

Ohjaajan on syytä korostaa ryhmälle, että luokittelutapahtuma on muutakin, kuin vain tavallista tärkeämpi esiintyminen. Koko tapahtumasta tulisi huokua yhdessä tekemisen meininki. On hienoa että joka toinen vuosi saadaan koottua upea joukko nuoria kansantanssijoita yhteisten areenoiden äärelle. Luokittelussa on mahdollisuus nähdä, että meitä on tosi paljon.

Kansantanssiluokittelu voi olla parhaimmillaan erinomainen oppimistapahtuma sekä ohjaajalle että ryhmälle. Tapahtumassa näkee aina useita teknisesti taitavia tanssiryhmiä ja erittäin hyviä ohjelmakokonaisuuksia, joista voi saada uutta innostusta ja uusia ideoita omaan harrastukseen. Muiden esityksistä voi myös oppia paljon ja huomata, että oma tapa tehdä asioita ei ole ainoa oikea.

Luokittelutapahtumissa voi samalla tutustua muihin ryhmiin. Se vaatii kuitenkin ohjaajan aktiivisuutta, sillä kiinteät ryhmät tahtovat olla aina vähän sisänpäinlämpiäviä. Se ei sinällään ole paha asia, sillä ryhmähenki on ryhmän kehittymisen kannalta oleellisen tärkeä asia. Ohjaajien tehtävänä on kuitenkin tietoisesti luoda tilanteita, joissa nuorilla on mahdollisuus tutustua muiden ryhmien jäseniin. Se antaa hienolle harrastukselle uudenlaista syvyyttä ja mahdollisesti laajentaa näkökulmaa omaan harrastukseensa.

Luokittelutapahtuma voi olla myös paikka kasvattaa nuoria yleisönä olemiseen. On tietysti tärkeää luoda henkeä kannustamalla omiaan. Toisaalta ohjaajan rooliin kuuluu kasvattaa siihen, että muut eivät ole kilpailijoita ja että heihinkin on suhtauduttava hyväntahtoisesti ja kannustavasti. Lapsilta voi vaikka kysyä, millaisen yleisön itse kukin haluaisi seuraamaan omaa esitystä.

Luokittelutilaisuuksista tulee helposti rauhattomia, kun kokonaiset ryhmät istuvat katsomossa. Aina ei muisteta antaa esiintyville ryhmille esiintymisrauhaa. Koska esiintyviä ryhmiä on paljon, syntyy katsomossa väkisininkin liikehdintää, kun tullaan oman esityksen jälkeen katsomaan muiden esityksiä tai lähdetään valmistautumaan tulevaan esitykseen. Peruskäyttäytymissäännöt täytyy käydä läpi jo ennen luokittelua. Katsomoon tullaan ja sieltä poistutaan vain juontojen aikana.

Luokittelukonsertin jälkeen kaikilla yleisössä olleilla on mahdollisuus ehdottaa omaa suosikkiesitystään Priimatiiman esiintyjäksi täyttämällä äänestyslappu lipunmyyntipöydän luona.

Palautetilaisuus

Vaikka luokitteluun osallistuvat ryhmät luokitellaankin sarjoihin, niin ohjaajan ja toivottavasti ryhmäläistenkin kannalta tapahtuman tärkein anti on esityksestä saatava palaute. Jokainen ohjaaja saa ryhmänsä esityksestä myöhemmin kirjallisen palautteen. Ohjaajan harkinnassa onkin, mitä asioita ryhmän kanssa on syytä ottaa esille ja miten palautetta käsitellään.

Suullinen palaute, joka järjestetään esityksen kanssa samana tai sitä seuraavana päivänä, on suunnattu esiintyjille itselleen. Tilaisuudessa on paikalla koko tuomaristo sihteerineen ja se on vuorovaikutteinen vapaamuotoinen keskustelutilaisuus, missä tuomarit kommentoivat esitystä ja mahdollisesti esittävät tarkentavia kysymyksiä. Myös esiintyjillä on mahdollisuus esittää kysymyksiä tuomareille. Parhaimmillaan tilaisuudesta muodostuu vilkas keskustelu lasten ja tuomarien kesken. Ohjaajan on jo etukäteen hyvä kannustaa lapsia kysymään rohkeasti kaikkia mieltään askarruttavia kysymyksiä ja olla myös itse aktiivinen asioissa, joiden tietää olevan omalle ryhmälle merkityksellisiä.

Esityksessä parhaansa tehneille lapsille palautetilaisuus on todella tärkeä osa luokitteluprosessia ja ohjaajan tehtävänä on saada ryhmäläiset ymmärtämään se. Tilaisuudessa esiintyjät saavat erilaisen mahdollisuuden oppia ja ymmärtää tuomareiden kommentit sekä sen, mihin ryhmän saavuttama luokitus perustuu. Palautetilaisuudessa usein sekä ohjaajille että esiintyjille avautuvat ryhmän vahvuudet ja kehittämistä vaativat asiat uudessa valossa.

Ohjaajan on tärkeää huolehtia siitä, että koko ryhmä on tilaisuudessa mukana. Myös huoltajat saavat siihen osallistua. Palautetilaisuuteen on jokaiselle ryhmälle varattu oma aika ja on huolehdittava, että ryhmä on ajoissa paikalla. Muutoin keskustelu jää hyvin lyhyeksi ja pahimmassa tapauksessa myöhästymisen kertautuu kaikkien ryhmien kohdalla tai jopa estää ryhmää kuulemasta omaa palautettaan.

Priimatiima ja tulosten julkistaminen

Luokittelutapahtuman loppuksi, ryhmäkohtaisten palautteiden jälkeen, esiintyjät, ohjaajat ja tuomarit kokoontuvat yhteiseen tilaisuuteen Priimatiimaan seuraamaan lapsiraadin, yleisön ja tuomariston valitsemia riemukkaita, taidokkaita tai oivaltavia esityksiä. Priimatiiman loppuksi tuomaristo antaa sarjoittain yleispalautteen. Se koskee esitysten yleistä tasoa ja siinä kerrotaan yhteisiä, kaikkia esityksiä koskevia, tuomariston huomioita.

Viimeisenä on vuorossa luokitusten julkistaminen ja kunniakirjojen jako. Kunniakirjan voi hakea joko ohjaaja tai joku / jotkut ryhmäläisistä. Tunnelma on tilaisuudessa käsin kosketeltava ja monesti salin katto on meinannut revetä liitoksistaan, sillä tässä tilaisuudessa julkistetaan, mihin sarjaan kukin ryhmä kuuluu seuraavat kaksi vuotta.

Kirjallinen palaute on tarkoitettu ohjaajalle

Luokittelun jälkeen voi mennä pitkäänkin, ennen kuin kirjallinen palaute saavuttaa ohjaajan, sillä tuomariston sihteeritkin ovat vapaaehtoisia työssään. Lapset ovat palautteensa jo tapahtumassa saaneet, joten ohjaaja jaksanee omaansa hetken odottaa.

Kirjallinen palaute on suunnattu ohjaajalle, joten kannattaa miettiä mitä siitä on syytä lasten kanssa käydä syksyllä läpi. Mitkä ovat sellaisia huomioita, joihin lapset oikeasti olisivat voineet vaikuttaa? Entä mitkä huomiot koskivat nimenomaan ohjaajan ratkaisuja ja ovat tarkoitettu ohjaajalle opiksi? Kirjallisen palautteen käsittelyyn ryhmän kanssa vaikuttaa toki myös tanssijoiden ikä ja kehitystaso. Nuoret esimerkiksi saattavat olla todella kiinnostuneita siitä, miten ohjelmaa kommentoitiin ja mitä ratkaisuja pidettiin hyvinä. Ehkä he olivat myös itse osallistuneet ohjelman suunnitteluun? Tällöin ohjaajan on tärkeää keskustelussa tehdä selväksi ero omien ja tanssijoiden osuuden kommentoinnissa.

Ohjaajan on hyvä muistaa, että palaute on palvelu, jota on pyydetty osallistumalla luokitteluun. Siksi palvelu kannattaa ottaa arvokkaana vastaan ja tarkastella sitä kaikilta mahdollisilta puolilta. Palvelun tarjoavat kokeneet tanssialan konkarit, jotka kuitenkin ovat myös ihmisiä. Mutta toisaalta, jos jokaista kommenttia pitää ”vain tuon ihmisen mielipiteenä”, oppiiko palautteesta lopulta mitään.

Joskus käy niin, että palautetta lukiessa kiukku kiehahtaa. ”Enhän minä tuota tarkoittanut suunnitellessani ohjelman noin! Nyt minut on ymmärretty aivan väärin!” Tai voi myös käydä niin, että jokin tuomariston huomioista ei kerta kaikkiaan sano yhtään mitään. Silloin on syytä ottaa puhelin tai sähköposti avuksi ja selvittää epäselvyydet tuomarien kanssa. Tuomaristo ja sihteerit näkevät palautteen eteen paljon vaivaa, joten he varmasti haluavat lukijan siitä myös hyötyvän.

Kannattaa vielä pitää mielessä, että tuomaristo näkee esitykset vain kerran ja että palautteen muotoiluun vaikuttaa ilmoittautumisen yhteydessä tehty ennakkotehtävä. Ennakkotehtävän tarkoitushan on juuri se, että ryhmä saa palautetta erityisesti niistä asioista, joita se on nostanut esiin ennakkotehtävässä. Esimerkiksi jos ryhmä on ilmoittanut keskittyneensä harjoituskaudella ilmaisutaidon kehittämiseen, tuomaristo ei ainakaan jätä sitä osa-aluetta palautteessa huomiotta.

Mitä koko prosessista jäi käteen?

Suullista palautetta on kuunneltu ryhmän kanssa yhdessä ja siitä on keskusteltu heti luokittelun jälkeen. Kirjallista palautetta ohjaaja on pureskellut rauhassa kotona. Mitä sitten? Miten palaute muuttuu toimintaa korjaavaksi?

Uuden toimintakauden alkaessa palautteeseen kannattaa palata vielä kerran yhdessä. Ryhmän kanssa muodostetaan yhteinen näkemys siitä, mitä prosessissa opittiin ja mitä haluttaisiin jatkossa tehdä toisin. Tämä on loistava tilaisuus opetella itsearviointia, kun kaivetaan esiin tavoitteet, joita prosessin alussa yhdessä asetettiin ja verrataan saatua palautetta niihin. On myös erittäin palkitsevaa, sekä ryhmälle että ohjaajalle, kun tutkitaan, missä asioissa onnistuimme ja miksi.

Ohjaajalle palaute on hyvin käyttökelpoista suunniteltaessa seuraavan toimintavuoden ohjelmistoa ja harjoituksia. Jos sattuu käymään niin, että ryhmällä vaihtuu ohjaaja, on palautetieto uudelle ohjaajalle korvaamattoman arvokasta. Palautetta voi myös kätevästi käyttää motivointikeinona harjoituksissa. Onpa koettu sellainenkin tapaus, että ohjaaja on koko vuoden ajan muistuttanut, että nyrkki on pantava vyötärölle kiinni, mutta vasta kun se luki luokittelupalautteessa, ryhmän toiminta muuttui...

Luokittelu on iso juttu ryhmälle ja ohjaajalle. Otetaan siis siitä kaikki irti mitä saadaan!